

TOTALNO NEOADJUVANTNO ZDRAVLJENJE BOLNIKOV Z RAKOM DANKE

Total neoadjuvant treatment of patients with rectal cancer

Prof. dr. Vaneja Velenik, dr. med.^{1,2}

¹*Onkološki inštitut Ljubljana*

²*Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani*

Totalno neoadjuvantno zdravljenje (angl. Total Neoadjuvant Therapy- TNT) je novejša strategija zdravljenja lokalno in/ali področno napredovalega raka danke (LNRD), ki pred operacijo vključuje tako (kemo)radioterapijo (KTRT) kot sistemsko kemoterapijo (KT). V primerjavi s klasičnim zdravljenjem (predoperativna KTRT, operacija in adjuvantna KT) TNT izboljša complianco na zdravljenje, regres tumorja, delež operacij z ohranitvijo organa in skrajša čas do zapore stome, zmanjša delež pojava oddaljenih zasevkov ter po zadnjih rezultatih izboljša preživetje. Trenutno je na voljo več režimov TNT z različnimi kombinacijami modalitet, vključno z indukcijsko, konsolidacijsko KT ali kombinacijo obeh, kombinacijo dveh ali treh kemoterapevtikov v sistemske zdravljenju ter dolgotrajno KTRT ali kratek režim obsevanja. Medtem ko ameriške smernice priporočajo TNT pri vseh bolnikih z rakom danke stadijev II in III, smo bili v Evropi bolj zadržani in omejili indikacije na bolnike z visokim tveganjem za ponovitev bolezni. V luči personalizacije zdravljenja se postavlja v ospredje namen zdravljenja in želje bolnika, s tem pa se širijo indikacije za TNT tudi na tumorje brez dejavnikov tveganja in nižjih stadijev. Bolniki s popolnim kliničnim odgovorom se lahko izognejo operaciji in posledično zapletom kombiniranega zdravljenja, ohranijo dobro kakovost življenja in imajo odlično prognozo. Spodbudni rezultati zdravljenja mikrosatelitno nestabilnih tumorjev z imunoterapijo in tumorjev brez vraščanja v sosednje organe ali zajetosti mezorektalne fascije s samo KT širijo nabor režimov TNT. Pravilna odločitev za vsakega posameznega bolnika zahteva dobro poznavanje prednosti in slabosti posameznega režima. Tri prospektivne raziskave TNT in neoperativnega zdravljenja (angl. watch&wait) na Japonskem (raziskava ENSEMBLE), ZDA (raziskava Janus) in Nemčiji (raziskava ACO/ARO/AIO-18) so v medsebojnem sodelovanju usmerjene k odkrivanju dejavnikov, ki vplivajo na odgovor na TNT. Najučinkovitejši režim poizkušamo določiti tudi z analiziranjem bolnikov, vključenih v svetovno bazo TNT. Veliko si obetamo tudi od uporabe umetne inteligence in strojnega učenja ter izboljšane molekularne opredelitve tumorjev pri napovedi, kateri bolniki bi imeli dobrobit od tako intenzivnega zdravljenja.